

ՑԱՆԿ ՆԻՒԹՈՑ — INHALTSVERZEICHNIS

ԽԳ. 1929 ՏԱՐԻ — XLIII. JAHRGANG

ԲՆՆՍԻՐԱԿՆ

- Աբրահամեան Ռ., *Խաչատուր Աբովեանի անտիպ նամակները*. 395:
- *Յովսէփ Արքեպ. Տէր-Մարուզեան վեհապետեան*. 498:
- *Վրաստանի թեմակալ-առաջնորդ Յովհ. Արքեպ. Կարբեցու նամակները Յովհ. Վ. Ղրիմեցուն*. 667, 749:
- Ակիմեան Հ. Ն., *Ղեկնող երէց պատմագիր. մատենագրական-պատմական ուսումնասիրութիւն մը*. 330, 458, 593, 705:
- *Համառոտ տեղեկագիր զիտական ուղեւորութեանս ի Հայս*. 193:
- *Մի էջ Մխիթարեան պատմութենէն*. 520:
- *Դարձեալ «Մխիթարեան» անուն շուրջը*. 759:
- *Մովսէս Խորենացոյ Ա. լա*. 320:
- *Դարձեալ Մ. Խոր. Ա. լա*. 698:
- *Նեոն*. 703:
- Աղբալեանց Ն., *Բանասիրական մանրուք*. 121, 251:
- *Սպիտակ*. 552:
- Գլարամանեան Եղ. Ա., *Արեւը Հայ ժողովրդական Հաւատքին մէջ*. 634, 752:
- Գարանփիլեան Հ. Գ., *Նարամ-Սին եւ իր թշնամիներն ըստ Հատեան բնագրի*. 283:
- Գիւտ Եպիսկոպոս, *Սեւանայ վանքը*. 48, 234, 289, 384:
- Գուգէ Ֆ., *Միհրդատեան Երրորդ պատերազմին արշաւանքները զէպի Պոնտոս եւ Հայաստան (Թարգմ. Հ. Գ. Գարանփիլեան)*. 28, 97:

Aufsätze:

- Abrahamian R., Einige unbekannte Briefe von Kh. Abovian. 395.
- Erzbischof Josef Ter-Marugian Vehabetian. 498.
- Die Briefe des Johannes aus Karbi, Erzbischofs von Tiflis. 667, 749.
- Akinian P. N., Der Geschichtsschreiber Leontius der Priester — eine literarhistorische Studie. 330, 458, 593, 705.
- Kurzer Bericht über meine wissenschaftliche Reise nach Armenien. 193.
- Ein Beitrag zur Geschichte der Mechtaristen. 520.
- Wiederum zur Benennung der „Mechtariisten“. 759.
- Zu Moses Khor. I. 31. 320.
- Nochmals zu Moses Khor. I. 31. 698.
- *Nern* (der Antichrist). 703.
- Aghbalian N., Armeniaca. 121, 251.
- Das Wort *Spitak*. 552.
- G[aramanian] A., Die Sonne im armenischen Volksglauben. 634, 752.
- Caranfilian P. G., Hrozý, Naram-Sin et ses ennemis d'après un texte hittite. 283.
- Giut, Bischof, Das Kloster von Sevan. 48, 234, 289, 384.
- Guse F., Die Feldzüge des dritten mithridatischen Krieges in Pontus und Armenien (übersetzt von P. G. Caranfilian). 28, 97.

- Գուշակեան Թորգոմ Արքեպ., *Յուցակ Հայերէն ձեռագրաց Ս. Նշանի վանուց ի Սեբաստիա*. 11, 142, 267, 349, 472:
- Թորգոմեան Գիւտ. Վ., *Ծանօթութիւնք Ստամպուլոյ պատմութեան Երեմիա Չէլեպիի Քէօմիւրճեան*. 106, 164, 239, 306, 407, 509, 674:
- Մատիկեան Հ. Ա., *Արայ Գեղեցիկ յոյն մատենագրութեան մէջ*. 129:
- Մարտիրոսեան Ն., *Հայ լեզուի հնագոյն պատմութեան մասին*. 532:
- Շուր Վ., *Ներոն Կայսեր արեւելեան քաղաքականութիւնը (Թարգմ. Հ. Մ. Հապոգեան)*. 157, 374, 489:
- Պեղեքսըն Հ., *Հայերէնի զերբը (Թարգմ. Հ. Պ. Տէր-Պողոսեան)*. 117, 178:
- Սայէդեան Ն. Վ., *Լուսաբանող նորագիւտ վաւերագրութիւն մը Յովհաննէս Պատրիարքի մասին*. 79:
- Սարուխան Ա., *Յարգանք Հայ Նահատակին Հոռմի մէջ*. 422, 556, 688:
- *Յիշողութիւններ Յաւիտենական քաղաքից*. 728:
- Վարդանեան Հ. Ա., *Աւետարաններու յոյն բնագրին եւ Հայ թարգմանութեան բառակարգը*. 321, 449, 583:
- *Բառաքնական զիտողութիւններ*. 245, 315:
- *Եղիշէի վարդապետի Հարցմունք եւ պատասխանիք ի Գիրս Ծննդոց*. 1, 65:
- *«Կցուրդը»*. 176:
- *Դիւտ. Սիմոն Վերէր †*. 257:
- Տաշեան Հ. Յ., *Ֆ. Օսվալդի Երկրաբանութիւն Հայաստանի*. 15, 81, 146, 220, 271, 361, 478, 619:
- Տէր-Պողոսեան Հ. Պ., *Շահապետ զիք*. 545:
- Քիւրտեան Յ., *Յուցակ Հայերէն ձեռագրաց անձնական Մատենագրանին*. 208.
- Vasmer Richard, Chronologie der arabischen Statthalter von Armenien in den Jahren 833—887. 41, 718.

- Guschakian Thorgom, Erzbischof, Katalog der armenischen Handschriften des Klosters Sourb Neschan in Sivas. 11, 142, 267, 349, 472.
- Thorgomian V., Bemerkungen über Eremia Celebi's Geschichte von Konstantinopel. 106, 164, 239, 306, 407, 509, 674.
- Matikian P. A., Aray der Schöne in der griechischen Literatur. 129.
- Martirossian N., Zur älteren Geschichte der armenischen Sprache. 532.
- Schur W., Die Orientpolitik des Kaisers Nero (übersetzt von P. M. Hapozian). 157, 374, 489.
- Pedersen H., Die Stellung des Armenischen (übersetzt von P. P. Ter-Poghossian). 117, 178.
- Sayeghian N., Ein historisches Dokument über den Patriarchen Johannes. 79.
- Sarukhan A., Die Ehrung des armenischen Märtyrers Komitas Kömürdjian († 1707) zu seiner Seligsprechung. 422, 556, 688.
- Reiseerinnerungen aus Rom. 728.
- Vardanian P. A., Die Wortfolge in dem griechischen Texte der Evangelien und der armenischen Übersetzung. 321, 449, 583.
- Tetzkritische Bemerkungen. 245, 315.
- Zur Ausgabe: Elisée Vardapet, Questions et Réponses sur la Genèse. 1, 65.
- Zur Bedeutung des Wortes *Kçourdk'*. 176.
- Nekrolog zu Dr. Simon Weber. 257.
- Dashian P. J.: Felix Oswald, Die Geologie Armeniens. 15, 81, 146, 220, 271, 361, 478, 619.
- Ter-Poghossian P. P., Der Gott Schahapet. 545.
- Kürtian J., Katalog meiner armenischen Handschriften. 208.
- Vasmer Richard, Chronologie der arabischen Statthalter von Armenien in den Jahren 833—887 (deutsch). 41, 718.

Ֆամէր Ռ., Ժամանակագրութիւն Հայաստանի ոստիկաններու ալ-Ամին եւ ալ-Մամուն խալիֆաներու օրով (Թարգմ. Հ. Վ. Ինգլիզեան). 650:

ՈՅԼԵՒՈՅԼՔ

- Գեր. Հ. Յոհան Վ. Ազգեր, նորընտիր արքայի Ս. Ղազար (Խմբ.). 577:
- Սրբազան Եղիշէ Դուրեան յրեկար (Խմբ.). 578:
- Սրբազան Պիոս ԺԱ. Քահանայապետ յրեկար (Խմբ.). 705:
- Հ. Դանիէլ Վ. Արիկեան †. (Հ. Ն. Ակինեան). 447:

ԳՐԱԹՕՍՈՒԿՆԵՐ

- Archiv Orientalni (Հ. Գ. Գարանփիլեան). 255:
- Յոսէֆ Կեան Գարեգին Արքեպ., Խաղրակեանք կամ Պոռչեանք (Հ. Ն. Ակինեան). 441:
- 1929 տարւոյ Տարեցոյցները (Հ. Ն. Տէրմոյեան). 190:

Vasmer Richard, Chronologie der Statthalter von Armenien unter den Kalifen al-Amin und al-Ma'mum (übersetzt von P. W. Inglisian). 650.

Miscellanea:

- Hochw. P. Johann Dr. Aucher, Generalabt. 577.
- Mgr. Elisäus Durian, Jubilar. 578.
- Pius XI. Jubilar. 705.
- Nekrolog zu P. D. Apikian (P. N. Akinian). 447.

Besprechungen:

- Archiv Orientalni (P. G. Caranfilian.). 255.
- Hovsepian G., Erzb.: Die Khaghbakier oder Proschier in der armenischen Geschichte (P. N. Akinian). 441.
- Die armenischen Kalender des Jahres 1929. 190.

ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԹԵՐԹ

ԹԻԻ 1

ՑՈՒՆՈՒԱՐ

ԽԳ. ՏԱՐԻ 1929

ԵՂԻՇԻ ՎԱՐԳԱԿԵՍԻ

ՀԱՐՑՈՒՆԻ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹԻՒՆ Ի ԳԻՐՍ ԺՆՆՈՒՄ

Ա.

Այն փոքրիկ բնագիրը, որ Եղիշէի վարդապետի իբրեւ հեղինակութիւն «Հարցմունք եւ պատասխանիք ի Գիրս ծննդոց» խորագրին ներքեւ հրատարակելու նախ Ֆրանսերէն յանդիմանադիր Թարգմանութեամբ¹ եւ յետոյ նաեւ առանձին միայն հայերէն², կարօտ է դեռ լուրջ անդրադարձութեան:

Կարեւոր հարց է նախ թէ իսկապէս Եղիշէն է այս գրութեան հեղինակը: Չափազանց համառօտ ու իրապէս թուուցիկ Յառաջաբանին մէջ կը ջանայ հրատարակիչ բնականաբար այս հարցին տալ պատասխան, որ սակայն կը մնայ անբաւարար լիութիւն գոհացում տալու հարցասէր մտքերու: «Գրուածքս — կը տեղեկագրէ հրատարակիչը — Եղիշէի կը վերագրեմ յետոյ թ. 99 Չեռագրին միակ վկայութեան վրայ: Նկատելով որ գրուածքիս բովանդակութիւնը, լեզուն, ոճը կը կրեն հնութեան կնիք, որոնք լիովին կը համապատասխանեն նաեւ Եղիշէ վարդապետի ժամանակին եւ գրութեան նկարագրին, հաւատարիմ կը համարիմ թ. 99 Չեռագրին վկայու-

թիւնը»³: Այս վարկածը փոխանակ փաստերով ապացուցանելու, կարծես հիմնովին կը խախտէ հրատարակիչը երբ կը գրէ կցորդաբար՝ «գրուածքս Գրքէն է սակայն այն Արարածոց մեկնութեանէն, զոր յանուն Եղիշէի աչքի առջեւ ունեցած է վարդան Արեւելցի իւր Հնգամատենին քաղուածոց Մեկնութեան մէջ: Տալէն է նաեւ այն փիլիսոփայական-հոգեխօսական աշխատութեան, որմէ հատուածներ պահպանած է Էմիլիանի թ. 202 Չեռագրի»⁴: Հայրախօսութեան մէջ սակայն ընդունուած սկզբունք է թէ Ս. Գրոց մեկնիչներն ունին մեկնաբանական բնորոշ հայեացքներ, որոնց կը կառչին անփոփոխ եւ զորոնք կը կրկնեն միշտ եւ այլուր՝ քանի անգամ թէ հարկը պահանջէ: Այս անսայթաք սկզբունքին յետոյ է որ հայրախօս քննիչները գրութիւններու նկարագրական յատկութիւններէն ամենամեծ հաւանականութեամբ կեզրակացրեն դարոցներ ու դարոցներու մէջ ցոյց կու տան հայեր, իբրեւ հեղինակներ անանուն, անտէր եւ խնդրական գրութիւններու, եւ հակառակէն միշտ միեւնոյն սկզբունքին հետեւելով, ժամանակի ընթացքին որոշ դիտումներով այս կամ այն հօր ընծայուած գրութիւնները դարձեալ ամենամեծ հաւանականութեամբ կը ժխտեն վերագրել վերնագիրներու աւանդած կեղծ հեղինակներուն: Մեր խնդրական մեկնութեան եւ վարդանայ Եղիշ. լուսանցագրութեամբ մէջ բերած հատակտորներու միջեւ տեսութիւններու զուգրն-

¹ Elisée Vardapet, Questions et Réponses sur la Genèse, publiées et traduites par les RR. PP. N. Akinian et Dr. S. Kogian, Vienne 1928:
² Եղիշէի վարդապետի Հարցմունք եւ պատասխանիք ի Գիրս Ծննդոց, հրատարակեց Հ. Ներսէս Վ. Ակինեան, Վիեննա 1924, քննական հրատարակութիւն մատենագրութեան եւ Թարգմանութեան նախնեաց Հայոց, հար. Բ., պրակ 2:

³ Յառաջաբան, էջ 4-5:
⁴ Անդ: